

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Harlindis en Relindis Instituut H. Graf te Maaseik

	Hoofdstructuur	so
	Instellingsnummer	39479
	Instelling	Harlindis en Relindis Instituut H. Graf
directeur		Martine THEVISSSEN
adres		Weertersteenweg 135 A - 3680 MAASEIK
telefoon		089-56.75.27
fax		089-50.49.41
e-mail		ihg@kasomk.be
website/URL		http://www.kaso-maaseik-kinrooi.be
	Bestuur van de instelling	971101 - KaSO Maaseik-Kinrooi te MAASEIK
adres		Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
	Scholengemeenschap	113423 - SGKSO Harlindis en Relindis te MAASEIK
adres		Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
	CLB	114851 - Vrij CLB Maasland te MAASMECHELEN
adres		Deken Bernardstraat 4 - 3630 MAASMECHELEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/4/2012, 24/4/2012, 25/4/2012, 26/4/2012, 27/4/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27/04/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	24 mei 2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Jos Vermijl
	Teamleden	Marjan Meulewaeter, Martine Zaman Dirk Diepers, Wouter Schelfhout
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Beeldende vorming en Stage Beeldende vorming in Winkelbeheer en etalage in bso 3	8
3.2 Fysica en Toegepaste fysica in Techniek-wetenschappen in tso 2	9
3.3 Wiskunde in Sociale en technische wetenschappen en Techniek-wetenschappen in tso 2	10
3.4 Sociale en technische wetenschappen in tso 2	12
3.5 Verkoop in bso 2 en bso 3	14
3.6 Verzorging-voeding in bso 2	16
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	17
4.1 Begeleiding	18
4.1.1 Leerbegeleiding	18
4.1.2 Loopbaanbegeleiding	18
4.2 Evaluatie	20
4.2.1 Evaluatiepraktijk	20
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
6.3 Wat moet de school verbeteren?	24
7. ADVIES	25
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	25

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°).
Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De scholengemeenschap 'Katholieke Scholengemeenschap Harlindis en Relindis Maaseik – Kinrooi' bestaat uit een aantal pedagogische entiteiten: een eerstegraadsschool met drie vestigingen en drie scholen met een tweede en derde graad op twee vestigingsplaatsen. Verder behoren ook een internaat en een Centrum voor Deeltijds Onderwijs tot de scholengemeenschap. Vanaf het volgende schooljaar zullen de bovenbouwscholen samen met een deel van het internaat en het Centrum voor Deeltijds Onderwijs op één campus gelokaliseerd worden. Er is één schoolbestuur voor de hele scholengemeenschap, dat heel wat aspecten van de onderwijsorganisatie centraal voorbereidt en aanstuurt. Elke school kan eigen accenten leggen, maar de 'herkenbare eenheid' krijgt voorrang.

Dit verslag handelt over het Instituut Heilig Graf dat tot deze scholengemeenschap behoort. Het moderne en goed uitgeruste gebouwencomplex van deze bso/tso-school is sinds september 2007 gehuisvest op de onderwijscampus Harlindis en Relindis te Maaseik. Het studieaanbod van de school is onderverdeeld in de belangstellingsgebieden 'Handelswetenschappen', 'Sociale wetenschappen en welzijn' en 'Talen en wetenschappen'. Binnen het studiegebied Personenzorg voorziet de school in een spectrum van meer abstracte naar meer praktische richtingen.

Het erkenningsonderzoek gebeurde op basis van een aantal geselecteerde vakken en studierichtingen in de tweede graad bso en tso en in de derde graad bso. Voor de meeste doorgelichte vakken en studierichtingen worden de onderwijsdoelstellingen voldoende gerealiseerd. In de tweede graad Techniek-wetenschappen is dit niet het geval voor fysica en toegepaste fysica.

In de school heerst een positief leer- en leefklimaat. Zij heeft veel aandacht voor de brede harmonische vorming, maar slaagt er minder goed in de doelen te realiseren met betrekking tot competentieontwikkend onderwijs.

Opvallend is de grote uitval in Techniek-wetenschappen bij de overgang van de tweede naar de derde graad. Het aandeel van deze studierichting binnen de onderwijszone daalt in de derde graad tot ver onder de helft. Uit de vakkendoorlichtingen, de evaluatiepraktijk en de gesprekken blijkt ondermeer dat het aangeboden curriculum in deze studierichting onvoldoende overeenkomt met het profiel van de leerlingen. Dit was ook een knelpunt bij de vorige doorlichting.

Op het vlak van studiesucces is het attesteringsbeeld in de twee graden de voorbije schooljaren vergelijkbaar met de referentiescholen, zowel wat uitschieters naar boven als naar beneden betreft. De leerlingen die in III,2 in Techniek-wetenschappen afstuderen vormen echter een klein percentage van de cohorte leerlingen die de betrokken studierichtingen hebben doorlopen. In tso kiezen gemiddeld minder leerlingen voor een professionele bachelor dan in de referentiescholen, maar hun studiesucces ligt doorgaans hoger. Ook de resultaten voor de academische bachelors zijn bevredigend tot zeer goed, maar het gaat wel om kleine aantallen.

Er is een gerichte aansturing van de processen van het schoolbestuur voor de hele scholengemeenschap. Maar door een onvoldoende aansturing, coördinatie en opvolging van de processen verloopt de uitvoering op klasniveau onvoldoende gelijkgericht.

De leerbegeleiding wordt vanuit de centrale dienst leerlingenbegeleiding van de scholengemeenschap aangestuurd, maar is onvoldoende geïmplementeerd op schoolniveau. De beleidslijnen en -structuren zijn goed uitgewerkt in een visietekst. De meeste vakgroepen hebben de klemtoon die de leerplannen leggen op competentiegericht onderwijs en de centrale beleidslijn 'Motiveren van leerlingen via geïntegreerd en competentiegericht onderwijs' nog niet opgepikt. Er zijn al voorbeelden van goede praktijk, maar de algemene veranderingsbereidheid is beperkt. Dat blijkt o.m. uit de lage belangstelling om de deskundigheid op dit vlak te verhogen. In geïsoleerde gevallen in tso houdt een relatief taaie traditie van kennisgericht onderwijs stand.

De schoolloopbaanbegeleiding wordt vanuit de scholengemeenschap aangestuurd en is op schoolniveau goed uitgebouwd. Op vakkenniveau worden er onvoldoende elementen aangereikt op basis van competentiegerichte evaluatie. Dit bemoeilijkt het adviseren van een studierichting binnen de belangstellingsgebieden die aansluit bij de sterktes en de voorkeuren van de leerlingen en die maximale ontplooiingsmogelijkheden biedt zowel in het vervolgonderwijs of voor sommigen op de arbeidsmarkt.

Het evaluatiebeleid gaat te veel uit van een aantal tradities op deze school. De competentiegerichte invulling, zoals verwacht in de leerplannen en als basis voor de oriëntering binnen de belangstellingsgebieden, is onderwijsvorm- en vakgroepgebonden. Het overwicht in de puntenverhouding voor de examens beantwoordt bovendien niet aan de principes van procesevaluatie en het competentieleren. De basisleerstof is niet altijd het uitgangspunt van de evaluatie. Soms weegt de uitbreidingsleerstof door in de beoordeling.

Het ontbreken van een ict-beleid op schoolniveau (visie, hardware, software, nascholing) resulteert in een onvoldoende gelijkgerichte ict-integratie in de niet-informaticavakken. Numeriek zijn er voldoende computers, maar de configuratie van het computerpark is onvoldoende afgestemd op een vlotte ict-integratie in de vakken. Hierdoor kunnen de eisen van de algemene eindterm rond ict, de vakgebonden vaardigheden rond ict en de verschillende leerplandoelen rond ict slechts in beperkte mate worden gerealiseerd. Een digitaal leerplatform staat nog in de kinderschoenen.

De scholengemeenschap heeft een dienst 'Integrale kwaliteitsontwikkeling' die instaat voor het bewaken van de kwaliteit van alle scholen. Alles vertrekt vanuit een beleidsplan (een meerjarenplan). Op basis daarvan wordt jaarlijks een actieplan, gekoppeld aan beleidsdoelen en actiepunten, opgesteld. De school verzamelt gegevens over de schoolwerking, maar deze leiden niet tot adequate analyses of het vinden van de geschikte strategieën om het schoolteam gelijkgericht te richten op de realisatie van haar pedagogisch project en de leerplandoelen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 BSO Verkoop		TV Boekhouden/Toegepaste economie/verkoop (met onderdelen Commerciële vorming en Winkeladministratie)
Graad 2 BSO Verzorging-voeding		PV + TV Huishoudkunde / Opvoedkunde / Verzorging
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	AV Fysica AV Wiskunde	TV Toegepaste fysica
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	AV Natuurwetenschappen AV Wiskunde	TV Toegepaste natuurwetenschappen TV Opvoedkunde / Huishoudkunde, AV Expressie, PV Huishoudkunde
Graad 3 BSO Verkoop		TV Verkoop/Toegepaste economie (met onderdelen Commerciële vorming, Administratieve vorming, Seminarie) en Stage Verkoop
Graad 3 BSO Winkelbeheer en etalage		KV Beeldende vorming

Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Loopbaanbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Beeldende vorming en Stage Beeldende vorming in Winkelbeheer en etalage in bso 3

Voldoet

Motivering

- De leerplangerichtheid en een doordachte leerstofafbakening liggen aan de basis van de degelijke leerplanrealisatie in dit vak. De voorgelegde documenten en de leerlingenrealisaties tonen aan dat de minimumdoelen en heel wat leerinhouden van de leerplanrubrieken Huisstijl, Winkelinrichting, Promotie en Presentatie (D/2004/0279/079) op een behoorlijk niveau worden gerealiseerd. De aandacht voor kunstbeschouwing en -initiatie is een zeer zinvolle uitbreiding op de basisleerstof en bovendien een sterk punt voor de brede en harmonische vorming van de leerlingen.
- In het zevende jaar wordt beeldende vorming (commerciële presentatie) door meerdere leraren onderwezen. De invulling van de jaarplannen gebeurt gecoördineerd, wat de samenhang ten goede komt.
- Een vakspecifieke verticale leerlijn, die de aansluiting met de leerstof van de voorafgaande leerjaren en graden illustreert, is niet opgesteld. Leerjaar- en graadoverstijgende meningsverschillen leiden tot spanningen binnen het team. Terwijl sommige leraren de leerstof grondig onderbouwen en gestructureerd aanreiken, vertrouwen anderen hiervoor veeleer op hun intuïtie en artistiek aanvoelen. Waar enkelen de creatieve component benadrukken, focussen anderen vooral op de uitvoeringstechnische aspecten van het etaleren en presenteren. In het zevende specialisatiejaar wordt bewezen dat beide visies verzoenbaar zijn.
- Inhoudelijke en pedagogisch-didactische thema's worden zelden op de vakvergaderingen geagendeerd om tot concrete afspraken, laat staan tot het uitwerken van een gemeenschappelijk didactisch instrumentarium, te komen. Ook de complementariteit tussen de leraren wordt zo onvoldoende benut als hefboom voor een algemene kwaliteitsverbetering.
- Het atelier, de etalageklas en de didactische winkel zijn nieuw, ruim bemeten en voorzien van de minimaal vereiste materiële middelen. De uitrusting beantwoordt aan de verwachtingen van het leerplan. De flexibiliteit en inzetbaarheid van de open etalagekasten kan nog vergroten, mits ze met demonteerbare rug- en zijpanelen worden uitgerust.
- De leerlingen worden, afhankelijk van de uitvoeringsfase waarin het etaleerwerk zich bevindt, individueel of klassikaal begeleid. De interactie tussen de lesgevers en de leerlingen wordt gekenmerkt door open en respectvolle omgangsvormen. Via het digitaal leerplatform van de school stellen sommige leraren heel wat bruikbaar werk- en studiemateriaal ter beschikking van hun leerlingen. Dat neemt niet weg dat er leraargebonden ruimte is om het leerproces over het algemeen - de leerlingenmappen in het bijzonder - beter te structureren en uitvoeriger te stofferen met de resultaten van individueel onderzoekwerk, gevoerd experiment, schetsmatig ontwerp, ...
- De evaluatiepraktijk wordt procesmatig tot louter productgericht ingevuld. Het valt op dat net die leraren, die beweren veel aandacht te hebben voor de artistieke en beeldende denk- en uitvoeringsfasen, hun visie geen kracht bijzetten aan de hand van een op die processen geënte beoordelingsprocedure.
- In de totaalscores worden, naast de beoordeling van de praktische uitvoering, ook appreciaties van algemene en/of vakspecifieke attitudes verrekend. Welk puntengewicht aan elk element wordt toegekend, wordt niet transparant

gecommuniceerd. Omdat niet alle leraren aantoonbaar vanuit de evaluatie naar de leerplandoelstellingen terugkoppelen, boet deze aan validiteit in.

- Bij wijze van introductie in de beroepsrealiteit lopen de leerlingen stage in regionale handelszaken. De etalageopbouw op locatie wordt grotendeels in de school voorbereid, wat niet alle teamleden als een nuttige tijdsbesteding ervaren. Het is duidelijk dat nog niet is nagedacht over de uitwerking van geïntegreerde leerlijnen met als doel de stages en de lespraktijk zowel inhoudelijk als qua tijdsinvulling op elkaar af te stemmen.

3.2 Fysica en Toegepaste fysica in Techniek-wetenschappen in tso 2

Voldoet niet

Motivering

- De leerplanrealisatie voor fysica en toegepaste fysica voldoen niet omwille van een aanbod dat afwijkt van het leerplan en een niet-valide evaluatiepraktijk. De leerlingenresultaten voor fysica zijn zwak tot zeer zwak. Veel leerlingen verlaten in de tweede graad de studierichting Techniek-wetenschappen.
- Voor toegepaste fysica vraagt het leerplan² twee uur per week laboratoriumproeven. Uit het jaarplan, de leerlingenagenda's en leerlingennotities blijkt dat dit niet gevolgd wordt. Ongeveer de helft van deze uren wordt besteed aan extra leerinhouden fysica in plaats van aan laboratoriumproeven. Hierdoor krijgt het passief opnemen van leerstof de bovenhand; leerlingen krijgen onvoldoende kansen om via onderzoekend leren fysische begrippen, wetten en principes natuurlijkerwijs en functioneel te leren³.
- De leerinhouden fysica uit het leerplan worden aangeboden. Bovenop moeten de leerlingen leerinhouden uit het leerplan van de derde graad verwerken. In het derde leerjaar zijn dit extra leerinhouden mechanica, in het vierde leerjaar extra leerinhouden elektriciteit. Bepaalde van deze extra leerinhouden worden diepgaand aangeboden. Zo komen bijvoorbeeld de wetten van Kirchhoff en toepassingen aan bod; deze leerinhouden komen zelfs niet voor in het leerplan van de derde graad. Door dit ondoordacht verzwaren van het aanbod krijgen leerlingen onvoldoende leertijd ten aanzien van de verplichte leerplanonderdelen.
- De evaluatie van het vak fysica is niet valide. De evaluatie van de extra leerinhouden wordt zowel in het dagelijks werk als in de proefwerken meegenomen. Dit leidt tot foutieve rapportbeelden van de verplichte leerplanrealisatie. Ook bij de bespreking van de leerlingenresultaten tijdens de klassenraden wordt geen onderscheid gemaakt tussen realisatie van verplichte leerplandoelstellingen en extra leerinhouden. Bijkomend is de vraagstelling bij de proefwerken eenzijdig qua vorm en inhoud. Meerkeuzevragen en vraagstukken overheersen. Bij de meerkeuzevragen wordt bijna nooit een toelichting van het antwoord gevraagd. Dit leidt tot een ongenueanceerd beeld van wat de leerling kent en kan. De verhouding 75% basis en 25% uitbreiding (verdiepende vragen) verlaagt de kans op een behoorlijk resultaat. Op de uitbreidingsvragen wordt collectief zwak gescoord. De vraagstelling is vooral gericht op de leerinhouden en in veel mindere mate op de leerplandoelstellingen. Sommige leerplandoelstellingen worden niet geëvalueerd, hiervan kan de realisatie niet worden aangetoond. De evaluatie van het vak toegepaste fysica is onvoldoende transparant voor de leerlingen. Er zijn geen heldere criteria bij de beoordeling van vakvaardigheden en –attitudes. Een dergelijke evaluatiepraktijk leidt onvoldoende tot een betrouwbaar inzicht in de mogelijkheden van de leerlingen.
- De infrastructuur en de beschikbare uitrusting voldoet aan de minimale materiële vereisten uit het leerplan. De lessen worden visueel ondersteund via

² D/2001/0279/019

³ TV Toegepaste fysica – Laboratorium pg. 41

demonstratieproeven en het gebruik van ict. Het cursusmateriaal ondersteunt de leerlingen bij hun studie. De laboratoriumproeven zijn goed uitgewerkt.

- De zwakke resultaten hebben noch bij de directie, noch bij de leraren geleid tot een reflectie over het profiel van de studierichting en het profiel van de leerlingeninstroom. De aanpak van het leerplan en de correlatie met de evaluatie werden de afgelopen jaren onvoldoende bijgestuurd. In de leerlingendossiers is er zelden sprake van analyses van zwakke resultaten en van remediëeringsinitiatieven.

3.3 Wiskunde in Sociale en technische wetenschappen en Techniek-wetenschappen in tso 2

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming van Sociale en technische wetenschappen (STW) en Techniek-wetenschappen (TW). De eindtermen en leerplandoelstellingen van het graadlerplan⁴ in de tweede graad tso worden in voldoende mate gerealiseerd. De aanbeng van de leerstof is evenwichtig, met diepgang en van een meer dan gemiddeld niveau.
- De vakgroep kent een traditie (zie doorlichtingsverslag 2001) om vooral in Techniek-wetenschappen de lat inhoudelijk zeer hoog te leggen voor wiskunde. Men bood destijds een curriculum aan dat ruimer was dan in de goedgekeurde tso-leerplannen, waarbij de klemtoon vooral lag op kennisverwerving. Een samenspel van input-context- en outputkenmerken hebben de vakgroep er toe aangezet deze situatie bij te sturen en het leerplan van de onderwijskoepel zodanig te implementeren dat het is afgestemd is op het profiel van de leerlingen uit Techniek-wetenschappen.
- De vakgroep legt de klemtoon overwegend op de ontwikkeling en de evaluatie van de reken- en de tekenvaardigheden. De aandacht voor de wiskundige taalvaardigheden is leraargebonden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden) komen minder aan bod, mede door de sterke leerboekgerichtheid.
- De algemene eindterm in verband met ict (eindterm⁵ 7) en de ict-verwachtingen in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd, maar er zijn nog groeikansen. Het digitaal platform wordt op administratief vlak benut.
- Op basis van de verwachtingen in het leerplan rond oriëntering worden de leerinhouden, vooral in TW, aangebracht en geëvalueerd volgens de gemiddelde verhouding 80% basis en 20% uitbreiding⁶. In de evaluatie behoren sommige uitbreidingsoefeningen echter veeleer tot de rubriek basis of worden uitbreidingsoefeningen verwisseld met complexe basisoefeningen. De proefwerken worden in overleg opgesteld en hebben een meer dan gemiddelde moeilijkheidsgraad. De resultaten zijn in STW vrij normaal verdeeld met hier en daar enkele uitschieters, zowel naar boven als naar beneden. In TW liggen de gemiddelde resultaten voor wiskunde vele procentpunten lager dan de resultaten voor de andere vakken en is de spreiding ervan zeer breed. De mediaan ligt overwegend enkele procentpunten hoger dan het gemiddelde. De lage resultaten zijn het gevolg van een mismatch tussen het leerlingenprofiel en het aangeboden curriculum, maar ook door de verhouding dagelijks werk / proefwerken (25% / 75%). Bij onvoldoendes worden acties ondernomen om de hiaten in de leerstofbeheersing bij te sturen. Vermits het niet beheersen van de

⁴ TW: D/2002/0279/048/a, STW: D/2002/0279/048/d.

⁵ Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruik maken van ICT.

⁶ Het behoort tot de pedagogische vrijheid van de school binnen het pedagogisch project om op basis van een goedgekeurd leerplan klemtonen te leggen, maar dit moet bij inschrijving ook duidelijk worden gecommuniceerd (Art. I.3 en Art. III.1, §2 van het gelijkekansendecreet van 28 juni 2002).

uitbreidingsdoelen in de leerplannen geen hypotheek legt op de aansluiting met de derde graad, is waakzaamheid geboden bij de formulering van clausuleringen.

- De vakgroep hanteert vooral een testcultuur en integreert zelden elementen van een evaluatiecultuur⁷ of een competentiegerichte evaluatie, hoewel de eindtermen en de leerplannen naast kennis en vaardigheden ook vakgebonden attitudes⁸ benadrukken. Deze situatie maakt het o.a. vanuit wiskunde moeilijk om op basis van competenties een studierichting binnen de belangstellingsgebieden van de scholengemeenschap te adviseren. Er zijn dan ook werkpunten om de evaluatie te optimaliseren rond validiteit, efficiëntie en objectiviteit.
- De communicatie is overwegend stimulerend (versus sturend) en gericht op inzet (versus prestatie). De leraren leveren voldoende inspanningen (bijlessen, vakportfolio's, remediëringstaken en remediëringstoetsen, bespreking van proefwerken, begeleidingscoach) om alle leerlingen mee te krijgen en ze te begeleiden in hun studietraject. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met sticordi⁹-maatregelen en bijkomende studiebegeleiding.
- De aandacht voor het Nederlands als instructietaal en de vakspecifieke woordenschat voldoet. De aandacht voor het verwoorden van de toegepaste eigenschappen, definities of stellingen bij de oplossing van de oefeningen is leraargebonden. De leerlingen krijgen in elk leerjaar een formularium (parate kennis), maar dit document heeft veeleer het statuut van een naslagwerk dan dat van een dynamisch ondersteuningsdocument. De klemtoon bij de oefeningensessies ligt vooral op het technisch aspect en in beperktere mate op het verantwoordingsaspect. Bij het oplossen van de oefeningen verenigt de oplossingsstrategie bij de leerlingen zich overwegend tot een copy-paste-werkwijze, zonder verdere argumenteringen of kritische reflectie.
- Uit lesobservaties, gevoerde gesprekken en leerlingannotaties blijkt dat het klassieke lespatroon soms wordt doorbroken met groepswork en begeleid zelfstandig werken. De leerlingen worden actief bij het onderwijsleergesprek betrokken. De aandacht voor 'leren leren' in het onderwijsproces verschilt leraargebonden. Een voorbeeld van goede praktijk is de procesfeedback door de leraar en de zelfevaluatie door de leerlingen bij herhalingsstoetsen. Voor een structurele aanpak van 'leren leren' in de lessen zijn er nog groeikansen.
- De leermiddelen om de doelstellingen te realiseren voldoen en ze worden efficiënt ingezet. De leslokalen behoren tot een nieuw gebouw, maar de inrichting is elementair en biedt weinig inhoudelijke meerwaarde. Van een krachtige leeromgeving is er dan ook geen sprake.
- Het formele vakoverleg behandelt, naast praktische en organisatorische aspecten, ook vakinhoudelijke onderwerpen. Binnen de vakgroep is er een goed evenwicht tussen de individuele en de collegiale professionaliteit. Tijdens de twee schooljaren, voorafgaand aan de doorlichting, heeft een meerderheid van leraren uit de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd. De multiplicatie van de inhoud is voldoende.

⁷ In een testcultuur staat vooral het beoordelen van kennis centraal; in een evaluatiecultuur ligt de klemtoon meer op de begeleidende functie van de evaluatie en gaat meer aandacht naar vaardigheden en attitudes.

⁸ Deze doelstellingen zijn gerelateerd aan de vakgebonden eindtermen wiskunde eerste graad (ET 41-47), tweede graad tso (ET 6-11) en derde graad tso (ET 8, 9, 17).

⁹ Sticordi is een letterwoord dat staat voor **S**timuleren, **C**ompenseren, **R**elativeren, **R**emediëren en **D**ispenseren.

3.4 Sociale en technische wetenschappen in tso 2

Voldoet

Motivering

- De school heeft het leerplan Sociale en technische wetenschappen¹⁰ progressief ingevoerd vanaf september 2008. Dit betekent dat de implementatie van de vernieuwde aanpak dit schooljaar in het tweede leerjaar van de derde graad is gestart. Het onderzoek is gebaseerd op vaststellingen met betrekking tot de leerplanrealisatie van het voorbije schooljaar. De conclusie is gericht op de realisatie van de leerplandoelen van sociale wetenschappen, natuurwetenschappen en voeding. De werkvorm integrale opdrachten (IO) op zich, is meegenomen in het onderzoek maar maakt geen deel uit van de conclusie. In het vernieuwde leerplan¹¹, in voege vanaf dit schooljaar, komt de component expressie expliciet met concrete doelstellingen naar voor; deze maken ook deel uit van het onderzoek.
- De leerplandoelen worden in voldoende mate aangeboden en gerealiseerd. Voor de componenten natuurwetenschappen, sociale wetenschappen en expressie worden voldoende lestijden voorzien. De voedingsdoelstellingen worden deels gerealiseerd in één lesuur per week 'integrale opdracht voeding' en deels in het complementaire vak 'praktijk voeding' dat drie lestijden per week in beslag neemt. Dit laatste is niet conform de suggesties uit het vernieuwde leerplan.
- Voor de component sociale wetenschappen worden alle thema's in voldoende mate geëxploreerd. Dit blijkt uit de evenwichtige spreiding en de systematische aanpak van de leerinhouden. Het onderwijsleergesprek wordt overwegend als werkvorm gehanteerd. Opzoekings- en verwerkingsopdrachten worden eerder beperkt aangeboden. Hierdoor worden leerlingen niet altijd voldoende uitgedaagd en aangezet om eigenhandig de leerinhouden te verwerken en te relateren aan de praktijk. Het vak sociale wetenschappen draagt bij tot het verwerven van voornamelijk de eerste en vierde competentie binnen de IO; toch worden er tussen het vak sociale wetenschappen en de projecten binnen IO weinig intentionele verbanden gelegd. Nochtans kunnen de diverse componenten een ondersteunende en stimulerende rol ten aanzien van het geheel van doelen betekenen. De leraren slagen erin de leerlingen te motiveren. Er wordt gewerkt in een taakgerichte en veilige pedagogische leeromgeving. Het studiemateriaal is afgestemd op het leerplan; het biedt voldoende diepgang en is doorgaans inhoudelijk goed gestoffeerd. De infrastructuur en uitrusting voldoen aan de minimale vereisten van het leerplan.
- Voor de component natuurwetenschappen worden de leerinhouden voldoende thematisch, evenwichtig en met zorg aangeboden. De algemene doelstellingen (onderzoekend leren – wetenschap en samenleving – attitudes) staan bij de uitwerking van de lessen iets minder centraal. De aanpak met het invulboek en het dicteren van leerstof zijn in mindere mate te verenigen met het competentieontwikkellend leren en de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' (informatieverwerving, informatieverwerking, problemen oplossen). Het onderwijsleergesprek primeert; activerende werkvormen komen minder voor. De transfer van vaardigheden en actief leren, aangeleerd tijdens de integrale opdrachten, wordt weinig gemaakt. Laboratoriumoefeningen worden nipt voldoende aangeboden tijdens de lessen natuurwetenschappen. Er is voldoende aandacht voor demonstratieproeven en het gebruik van ict. Het cursusmateriaal ondersteunt de leerlingen bij hun studie. De infrastructuur en de beschikbare uitrusting voldoen aan de minimale materiële vereisten uit het leerplan. De opslag van de chemische producten is een voorbeeld van goede praktijk. De mindere leerlingresultaten voor natuurwetenschappen hebben

¹⁰ D/2008/7841/047 (hierin werden kleine aanpassingen doorgevoerd t.o.v. het leerplan D/2007/0279/030)

¹¹ D/2011/7841/041

nog niet geleid tot een reflectie over de aanpak van het vak en over de correlatie met de evaluatie.

- Bij de organisatie van de integrale opdrachten is er ruimte voor invulling vanuit de componenten voeding, expressie, sociale wetenschappen en natuurwetenschappen. De opdrachten per component zijn thematisch gebundeld. Het integraal karakter kan echter versterkt worden. Via de IO moeten de leerplandoelen voor de componenten voeding en expressie bereikt worden. De opdrachten voor voeding sluiten goed aan bij de thema's. Ze bevatten heel wat creatieve ideeën en doeltreffende acties. Ondanks de verdienstelijke planningsdocumenten en uitwerking worden de doelstellingen van voeding niet allemaal even diepgaand en doelgericht in functie van de competenties geëxploreerd. Het soms fragmentair behandelen van de leerinhouden maakt dat leerlingen minder structuur wordt aangereikt. Bijgevolg hypothekeert het gebrek aan leerkapstokken het leerrendement. De opdrachten voor expressie accorderen goed met de vooropgestelde thema's. Leerlingen maken kennis met een waaier aan kunst- en expressievormen. Alle leerplandoelen worden geëxploreerd, gebruik makend van een variatie aan werkvormen en leermiddelen. De opdrachten zijn inhoudelijk goed gestoffeerd en voorzien van duidelijke instructies. De doelen worden bovendien in relatie tot de competenties gerealiseerd. Meer moeite heeft men met het geven van een doeltreffende invulling aan de thema's vanuit sociale wetenschappen. De opdrachten getuigen niet altijd van een even creatieve en doordachte aanpak, aangepast aan de doelgroep en aan het profiel van de studierichting. Een doelgerichte ondersteuning van de vier competenties ontbreekt soms. De organisatie van de IO in het lessenrooster is hierbij o.m. een belemmerende factor. Voor natuurwetenschappen sluiten de opdrachten goed aan bij het thema. In het derde leerjaar zijn de opdrachten iets meer gericht op het onderzoekend leren i.h.b. op het uitvoeren van laboratoriumproeven. De link met voeding is duidelijk aanwezig. In het vierde leerjaar zijn de opdrachten vaak gericht op informatieverwerking via zoekopdrachten. Per component wordt in de opdrachtenbrieven een voorzichtige aanzet gegeven om de leerplandoelen en de competenties te vermelden. Maar door het ontbreken van overzichtskaders en structuren wordt de samenhang en de graduele opbouw onvoldoende bewaakt. Het niveau van een bepaalde competentie, dat men wil bereiken met een opdracht, wordt onvoldoende geëxpliciteerd. Bij de uitvoering van de opdrachten beschikt de school over goed uitgeruste didactische keukens, wetenschapslokalen en een polyvalente ruimte met ict-voorzieningen.
- De leerlingenevaluatie voor natuurwetenschappen en sociale wetenschappen is valide. Voor de component natuurwetenschappen zijn de kleine toetsen overwegend kennisgericht. De examens zijn verzorgd; de vraagstelling is gevarieerd en peilt naar kennen en kunnen (dit vaak onder de vorm van vraagstukken). Positief is het waakzaam omgaan met gedetailleerd vakjargon en het abstractieniveau. De laboratoriumoefeningen worden niet beoordeeld; er is geen helder systeem voor de beoordeling van vakattitudes en –vaardigheden. De toetsen en examens voor de component sociale wetenschappen zijn met zorg opgesteld. Kennisgerichte vragen worden doorgaans afgewisseld met inzichtelijke en toepassingsgerichte vragen die focussen op realiteitsgerichte contexten. Leerlingen worden echter weinig geconfronteerd met sociaal pedagogische vraagstukken die een grondigere analyse van het geleerde vergen. Doorgaans beperken de toetsen zich tot korte minder uitdagende vragen. Aan de toetsen wordt een zelfreflectie gekoppeld, waarbij de nadruk wordt gelegd op het aangeven van eigen sterke punten en werkpunten. Dit initiatief komt hun leerautonomie en keuzeprocessen ten goede. De evaluatie van de integrale opdrachten is nog te weinig afgestemd op het competentiegericht leren. Evaluatiecriteria worden algemeen geformuleerd, de doelen worden te weinig geconcretiseerd. De link van de evaluatie met de competenties is minder transparant. Via toetsen wordt het geleerde herhaaldelijk en vaak op een te laag beheersingsniveau bevraagd. Bij de componenten voeding en expressie zijn er lovenswaardige aanzetten tot zelf- en peerevaluatie.

- Alle leerkrachten, betrokken bij de integrale opdrachten, vergaderen wekelijks. Vooral organisatorische aspecten worden besproken. De coördinator waakt over de praktische uitwerking en het verloop van de integrale opdrachten. Drie keer per jaar wordt er een overkoepelend studierichtingoverleg georganiseerd. De ontwikkeling en concretisering van leerlijnen en leren in samenhang kwam omwille van de focus op het organisatorische minder aan bod.

3.5 Verkoop in bso 2 en bso 3

Voldoet

Motivering

- De leerplanrealisatie voldoet voor het vak commerciële vorming in de tweede graad. Alle leerplandoelen komen met voldoende diepgang aan bod. Er worden voldoende realiteitsgerichte kansen gecreëerd om een aantal competenties in te oefenen. Het leren voeren van verkoopgesprekken vormt daarbij de rode draad en de complexiteit ervan wordt vanaf II,1 gradueel opgebouwd. Procesevaluatie ondersteunt het leerproces. Ook de meer theoretische aspecten van deze competenties worden op een activerende wijze aangebracht via (groeps)opdrachten (bijv. artikelkennis) en observatieopdrachten, gelinkt aan winkelbezoek. In II,1 worden een aantal verkoopgerichte competenties in de school zelf geoefend. In II,2 gaan de leerlingen vier halve dagen werkplekleren, waarbij ze ook een aantal aspecten van het werk in een groothandel in de praktijk mogen uitproberen. Verder worden enkele groothandels bezocht.
- De leerplanrealisatie voldoet voor winkeladministratie in de tweede graad. De leerplandoelen komen met voldoende diepgang aan bod. De doelstellingen worden zoveel mogelijk gerealiseerd vanuit doe-activiteiten en activerende werkvormen. In II,1 is er tijdens het schooljaar nog een grote instroom uit de studierichting Sociaal-technische wetenschappen en vanuit andere scholen. Op deze moeilijke didactische situatie wordt goed ingespeeld via aangepaste werkvormen en differentiatie. Een aanpak waarbij, via een gericht klasmanagement, de aandacht wordt vastgehouden is belangrijk.
- De leerplanrealisatie voldoet voor het vak administratieve vorming in de derde graad. Bij het thema 'belang van de winkeladministratie' wordt de leerstof voldoende aangebracht vanuit het standpunt en het belang van de verkoper. Bij de thema's 'verkoop' en 'aankopen van artikelen' wordt voldoende aandacht besteed aan rekenvaardigheid, vlotheid en nauwkeurigheid. Voor het bijwerken van kasbladen en het registreren in een kasregister wordt met voorbeelden gewerkt. Er is voldoende aandacht voor de boekhoudkundige registratie van de aankoop-, verkoop- en financiële verrichtingen in een winkel (zowel manueel als door middel van een softwarepakket). De verwerkingen worden ook voldoende ingeoeffend op basis van documenten uit het leerboek. Toch blijven de linken met realiteitsgerichte werkzaamheden en met de branchekennis van het vak commerciële vorming beperkt. Dit is mee het gevolg van een gebrek aan continuïteit bij de uitbouw van het vak de laatste jaren. De betaalmiddelen kwamen vorig schooljaar te weinig aan bod. Er werd ook weinig aandacht besteed aan kassabeheer op de computer, waarbij de leerlingen worden aangezet om gegevens te interpreteren, er conclusies uit te laten trekken en voorraadbeheer te integreren.
- De leerplanrealisatie voldoet voor het vak commerciële vorming in III,1. Heel wat thema's worden op een realiteitsgerichte wijze uitgewerkt. Productinformatie komt geïntegreerd aan bod. Doorheen het jaar worden de geleerde technieken voortdurend toegepast in verkoopgesprekken waarbij artikelen uit de verschillende branches onderwerp van verkoop worden. De gesprekken worden voldoende voorbereid en nabesproken zodat houding en non-verbale aspecten kunnen worden bijgestuurd. Het thema communicatie per telefoon komt aan bod bij het vak zakelijke communicatie. Het wordt daar veeleer beperkt ingeoeffend via rollenspelen en via twee

telefoongesprekken naar de stageplaats. Er is geen didactische telefooncentrale, noch headphones. De praktijk gelinkt aan call centers, met integratie van verschillende werkzaamheden, komt beperkt aan bod. Daartoe zal er geïnvesteerd worden in de nodige materiële uitrusting. Hiervan zal dan ook in de derde graad gebruik kunnen worden gemaakt. De leerplandoelen op vlak van groothandel komen praktijkgericht aan bod via bedrijfsbezoeken, de inhoudelijke nabespreking ervan en via het werkplekleren. Daarnaast komen bepaalde doelen aan bod bij administratieve vorming en bij seminars.

- De leerplanrealisatie voldoet voor het vak seminars. De leraren zorgen ervoor dat de vakken van het specifiek gedeelte bso verkoop worden geïntegreerd binnen realistische opdrachten, waarbij gebruik wordt gemaakt van ict en binnen interne praktijkoefeningen (Valentijnverkoop). Daarnaast worden een aantal extra branchestudies uitgewerkt, soms gelinkt aan observatieopdrachten in verkooppunten. Derving en E-commerce wordt aangebracht via begeleid zelfstandig leren. Verder worden ook een aantal externe praktijkoefeningen op een relevante wijze voorbereid en nabesproken (werkplekleren en stage) en is er een demonstratie door een kleurenconsulent.
- De school kiest er voor om ook in III,1 de leerlingen stage-ervaringen mee te geven. Daarnaast zijn er verschillende halve dagen werkplekleren waar de leerlingen via een doorschuifstelsel aspecten van het volledige verkoop- en/of distributieproces kunnen ervaren. Dit draagt sterk bij tot het realiteitsgerichte karakter van de opleiding. In III,2 is er een alternerende stage in twee verschillende winkels, telkens voorafgegaan door een voorbereidende inlooperperiode via een blokstage. Streefdoel is om elke leerling zoveel mogelijk activiteiten in overeenstemming met de lijst in het leerplan te laten uitvoeren. Dit lukt voor de meeste aspecten. Meer logistiek gerichte ervaringen in een groothandel blijken echter niet steeds haalbaar. Dit wordt deels opgevangen door een aantal kwaliteitsvolle bezoeken aan distributiebedrijven en door het werkplekleren. Bij de organisatie van de stages wordt de regelgeving voldoende opgevolgd. Verder wordt de stage goed begeleid via een logboek en een uitgebreid aantal bezoeken. Bij deze bezoeken wordt ook telkens feedback gegeven aan de leerlingen. Verkoopgerichte attitudes worden een aantal keer doorheen het schooljaar beoordeeld. De leerlingen werken stageverslagen uit waarop positieve en werkpunten worden meegegeven. Deze procesevaluatie, met aandacht voor zelfevaluatie, ondersteunt een competentiegericht leerproces. De perspectieven voor de leerlingen op de arbeidsmarkt zijn zeer goed.
- De geïntegreerde proef is opgebouwd rond de twee stageperiodes. De verschillende vakken van het specifiek gedeelte, samen met Frans, komen hierdoor op een voldoende geïntegreerde wijze aan bod. De leraren ondersteunen het verloop van de proef met behulp van duidelijke opdrachten, afspraken, een goede begeleiding en een transparante procesevaluatie. Attitudes en vaardigheden (bijv. ook het eindproduct mondeling voorstellen) komen daarbij op zinvolle wijze aan bod. De evaluatie is representatief. Het is echter nog onvoldoende duidelijk op welke wijze de geïntegreerde proef (en de stages) mee tellen in het eindtotaal.
- De materiële uitrusting voldoet globaal. De investeringen in o.m. ict-infrastructuur, de didactische winkel, een (computer)kassa ondersteunen het praktijkgerichte karakter van de studierichting verkoop op gepaste wijze. Op vlak van telefonische communicatie (didactische telefooncentrale, headphones in het kader van de leerplandoelen rond call centers) voldoet de uitrusting echter nog niet.
- De leraren besteden aandacht aan preventieve leerbegeleiding via een gedifferentieerde aanpak in de klas. Leraren maken vaak gebruik van praktijkoefeningen en individuele toepassingen die goed worden begeleid. De leerlingen worden door een voldoende aantal taken en toetsen voorbereid op de examens. Er is aandacht voor leren leren via werken met doelstellingen, richtinggevende vragen, meegeven van samenvattingen. De structurele aandacht voor het leren samenvatten zelf is beperkt. Remediërsacties voor zwak scorende leerlingen worden ter harte genomen. Het gaat dan vooral om het gericht attitudeel

opvolgen van de leerlingen waarbij in enkele gevallen ook werd gefocust op studievaardigheden. Soms gaat het om het geven van hertoetsen of bijlessen. Er is gerichte aandacht voor talenbeleid via het in de klas ophangen van en werken met typische spellingsfouten bij vakjargon. Verder maakt het opvolgen en evalueren van een correct taalgebruik bij verkoopgesprekken deel uit van het competentiegericht werken.

- Toetsen en proefwerken zijn representatief voor de leerplandoelen. De leerinhouden worden op een transparante en voldoende diepgaande wijze geëvalueerd. Er is daarbij aandacht voor zowel reproductieve als toepassingsgerichte vragen. Verder wordt er bij een aantal vakken, ook binnen een leerlijn, gericht gewerkt aan competenties en wordt het leerproces via procesevaluatie goed ondersteund. Door het grote gewicht van de proefwerken (75%) ten opzichte van het dagelijks werk (25%) in het puntentotaal ligt de nadruk echter al te sterk op productevaluatie van cognitieve leerplandoelen. Op deze wijze maakt de evaluatie van attitudes en vaardigheden (zowel verkoopgericht als andere) in verhouding te weinig deel uit van de eindevaluatie (behalve in III,2 via de stages en de geïntegreerde proef), wat de representativiteit van de evaluatie in gevaar brengt. Dit is een manco voor een studierichting Verkoop.
- De vakgroep werkt goed samen. Er zijn jaarlijks vier overlegmomenten ingeroosterd. Twee van de vier leraren kunnen echter niet steeds aanwezig zijn wegens overleg op hetzelfde moment in een andere school van de scholengemeenschap. De onderwijspraktijk wordt voldoende in vraag gesteld en bijgestuurd waar nodig. Recentelijk is men begonnen met de ontwikkeling van leerlijnen op het vlak van leren verkopen, het verwerven van artikelenkennis en begeleid zelfstandig leren. De link tussen deze inhoudelijke leerlijnen en het hanteren van procesevaluatie (van attitudes en vaardigheden) hierbij werd echter nog maar beperkt uitgewerkt. Binnen de vakgroep is er voldoende professionaliteit en engagement aanwezig om deze uitdaging aan te gaan. De vakgroep heeft steeds voldoende stappen gezet om zich te professionaliseren. Er is ook een kwaliteitsvolle en constructieve samenwerking met de pedagogisch begeleider.

3.6 Verzorging-voeding in bso 2

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor TV en PV huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging worden, rekening houdend met de invoering van het nieuwe leerplan in september 2010¹², in voldoende mate gerealiseerd. Dat blijkt uit de vrij evenwichtige spreiding en behoorlijk grondige benadering van de leerinhouden.
- De planningsdocumenten getuigen van een doordachte aanpak. Ze bieden doorgaans een transparant overzicht van de beoogde leerdoelen, de operationalisering ervan in werkopdrachten en de ondersteunende kennis. Het leerplan wordt bewust als referentiekader gehanteerd bij het selecteren en uitvoeren van de onderwijsleerprocessen. Verschillende acties worden ondernomen om de leerplandoelen op een geïntegreerde wijze aan te pakken. De leerplandoelen worden functioneel verkaveld over vier componenten of 'vakken'. Verder wordt een verdienstelijke poging gedaan om de componentoverschrijdende doelen te verbinden aan de vier componenten. Deze oefening is echter voor verfijning vatbaar. Gezien het belang van deze componentoverschrijdende doelen dienen ze, indien van toepassing, in relatie met elke componentspecifieke context geëxploreerd te worden. De leerplandoelen worden meestal goed didactisch vertaald in relevante toepassingen die betekenisvol zijn voor de doelgroep. In enkele gevallen wordt het handelen niet echt centraal gesteld en worden leerinhouden nog overwegend theoretisch benaderd.

¹² Leerplan D/2010/7841/006

Goede initiatieven werden genomen om specifieke doelen in verschillende toepassingsgerichte contexten aan bod te laten komen. Ook de projectwerking biedt een lovenswaardige aanzet richting competentiegericht leren. Deze elementen versterken het realiteitsgerichte karakter van de lessen en bevorderen het efficiënt benutten van de onderwijstijd.

- De leerinhouden worden in enkele gevallen nog niet systematisch afgestemd op het profiel van de studierichting en de daarbij aansluitende beroepssector. Kennismaking met de wereld van de zorg en diensten maakt niet altijd het uitgangspunt uit bij het vormgeven van het curriculum. Zo houden bijv. bepaalde realisaties bij 'zorg voor de leefruimte' weinig verband met taken binnen de zorgsector. De diverse doelgroepen en vormen van beroepsuitoefening krijgen te weinig aandacht. Kennismaking met elementen uit de groothuishouding gebeurt nauwelijks. Hierdoor missen de leerlingen kansen om hun studiekeuze-oriëntatieproces naar de volgende jaren toe te helpen onderbouwen en wordt de oriënterende algemene doelstelling in mindere mate nagekomen. Via een verdienstelijk instrument wordt de realisatie van de componentspecifieke en –overschrijdende leerplandoelen opgevolgd. Dit instrument is nog voor verfijning vatbaar gezien de mate waarin de doelen geëxploreerd worden, hierin ontbreekt. Verticale leerlijnen werden nog niet uitgewerkt. Een doelgerichte consecutieve opbouw van de leerinhouden wordt hierdoor gehypothekeerd.
- Het onderwijsleerproces draagt voldoende bij tot het bereiken van de doelstellingen van het leerplan. De communicatie met de leerlingen is stimulerend en zowel gericht op inzet als op prestatie. Alle leerlingen worden nauw bij het onderwijsgebeuren betrokken. Het probleemoplossend denken en beredeneerd handelen wordt gestimuleerd, maar er zijn nog groeikansen.
- Op materieel vlak wordt het leerproces degelijk ondersteund. Goed uitgeruste didactische keukens en vaklokalen staan ter beschikking om de leerlingen in de verscheidene zorgprocessen te initiëren. De didactische inrichting van de lokalen is weloordacht. Moderne leermiddelen en voldoende aanschouwelijk materiaal worden ingezet. De leerboeken zijn in dit overgangsjaar nog niet voor alle componenten en voor alle leerjaren volgens het nieuwe leerplan herwerkt. Zelf ontwikkeld leermateriaal, als aanvulling bij de cursus, dient dat hiaat tijdelijk te ondervangen.
- Voor de evaluatiepraktijk werden instrumenten ontwikkeld die afgestemd zijn op de leerplandoelen. Deze instrumenten bieden een goede basis; de beoordelingscriteria, de verdeelsleutel bij de quoterings en de ruimte voor remediërvorstellen verdienen nog verdere aandacht. Naast het gebrek aan eenvormigheid in de evaluatie van de attitudes, mist de evaluatie van vaardigheden de nodige verfijning om de stijgende moeilijkheidsgraad doorheen het schooljaar in beeld te brengen. De leerlingen worden soms gestimuleerd tot zelfreflectie en zelfevaluatie, die vervolgens wordt afgezet tegen een beoordeling door de leraar. De evaluatie resulteert in een transparante rapportering van de resultaten per algemene doelstelling voor de vier componenten.
- De vakgroepwerking richt zich hoofdzakelijk op praktisch-organisatorische aspecten; pedagogisch-didactische onderwerpen worden nauwelijks geagendeerd. Het overleg is eerder informeel van aard. Het leren van elkaar maakt deel uit van de cultuur van de vakgroep. Kwaliteitszorg vindt geleidelijk ingang in de werking van de vakgroep. Vakgerichte nascholing gebeurt eerder fragmentarisch, maar speelt wel in op de meest prioritaire noden. De deelname van de coördinatoren aan bijscholing heeft o.m. een positieve impact op het vertalen van het nieuwe leerplanconcept in concrete afspraken. De vakinhoudelijke deskundigheid en de inzet van het personeel zijn sterke punten. De samenwerking van een dynamisch team heeft reeds geleid tot enkele degelijke werkinstrumenten.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- De leerbegeleiding wordt vanuit de centrale dienst leerlingenbegeleiding van de scholengemeenschap aangestuurd. De beleidslijnen en -structuren zijn goed uitgewerkt in een visietekst. De implementatie, aansturing en opvolging van de beleidslijnen wordt overgelaten aan de pedagogisch directeur van elke school. De schoolinterne leerlingenbegeleiding (ILB) moet zorgen voor de concretisering van de beleidslijnen. Recent werd op scholengemeenschapniveau het initiatief 'Coaching en Training op Maat' (CTM) opgestart. Dit initiatief heeft een tweeledig doel: individuele leerlingen remediëren en leraren professionaliseren rond leren leren.
- De overkoepelende beleidslijnen worden vanuit de schoolleiding onvoldoende daadkrachtig aangestuurd en opgevolgd. Hierdoor zijn ze in mindere mate tot op het korpsniveau doorgedrongen. Leraren worden vrij gelaten in het al dan niet opvolgen van de initiatieven van de centrale dienst. Slechts enkele leraren spelen in op de geboden kansen om zich te professionaliseren rond leerbegeleiding. De klassenleraar speelt een belangrijke rol bij de opvolging van de leerlingen. Samen met de ILB tracht hij/zij vorm te geven aan de leerbegeleiding. De centrale beleidslijn 'Motiveren van leerlingen via geïntegreerd en competentiegericht onderwijs' wordt door de leraren zeer uiteenlopend opgevolgd. Niet elke leraar voelt zich aangesproken om zijn rol als begeleider bij 'leren leren' op te nemen. De doorlichting heeft aangetoond dat bij een aantal vakken het preventieve luik rond leerbegeleiding wel al doorgedrongen is tot de lespraktijk. Bij deze vakken is er sprake van activerende werkvormen en competentiegericht onderwijs. Maar deze goede praktijkvoorbeelden worden te weinig binnen de school gemultipliseerd.
- Ook de slagkracht van de interne leerlingenbegeleiding is te beperkt geweest om het korps mee te nemen in het overkoepelende verhaal rond leerbegeleiding. De acties van de ILB dringen onvoldoende door tot op het niveau van de vakgroepen en de leraren. Hun adviserende rol tijdens klassenraden wordt niet altijd naar waarde geschat. De centrale dienst leerlingenbegeleiding werkt voor de ILB enerzijds ondersteunend op het vlak van professionalisering maar anderzijds verlamdend bij het opzetten van eigen initiatieven.
- De CTM-initiatieven op het vlak van leerbegeleiding zijn te recent om de doeltreffendheid al na te gaan. Slechts een beperkt aantal leerlingen van de school volgden de overkoepelend georganiseerde lessen leren leren.
- De school levert heel wat inspanningen inzake leerondersteuning voor leerlingen met leerstoornissen (dyslexie en dyscalculie). De ondersteunende maatregelen zijn goed uitgewerkt en worden via handelingsplannen gecommuniceerd met alle betrokkenen. De dyslexie- en dyscalculiecoördinatoren volgen samen met de ILB de handelingsplannen op en sturen bij waar nodig.
- De begeleidende klassenraden besteden weinig aandacht aan de analyse van leerproblemen en het formuleren van remediëringsvoorstellen. In de notulen van de klassenraden ontbreekt vaak de remediëring en de opvolging. In het leerlingvolgsysteem is de registratie van problemen en remediëringsinitiatieven zeer beperkt. Een digitaal leerlingvolgsysteem werd recentelijk ingevoerd.

4.1.2 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- Op het niveau scholengemeenschap zijn er brochures die het brede studietoeraanbod, met een ordening van studierichtingen volgens belangstellingsgebieden en leertrajecten per graad, verduidelijken. Met het oog op een degelijke onderbouwing van de klassenraadadviezen verwacht men dat alle leraren zich de kennis van de organisatie van het studietoeraanbod eigen maken en dat er onder leiding van de pedagogische instellingsdirecteurs specifieke begeleidingsinitiatieven worden opgezet in de scharnierjaren. Het verder professionaliseren van de leraren om vertrouwd te worden met de keuzeprofielen (plaats van de studierichtingen binnen de belangstellingsgebieden, de leerplannen, de studierichtings- en de leerstijlprofielen) is nog een werkpunt.
- Het Instituut Heilig Graf hanteert een 'draaiboek keuzebegeleiding' met twee tot drie initiatieven per maand (o.a. keuzelessen, infomomenten in scharnierjaren), dat gekoppeld wordt aan de vakoverschrijdende eindtermen rond Studie- en beroepsgerichte keuzebekwaamheid.
- Op vakkeniveau krijgen de evaluatiepraktijk en de motivering van de attesten een onvoldoende competentiegerichte invulling in technisch gerichte studierichtingen. Hierdoor worden de procesgerichte vakoverschrijdende eindtermen¹³ rond Studie- en beroepsgerichte keuzebekwaamheid onvoldoende nagestreefd. Deze situatie maakt het vanuit de vakken in tso moeilijk om op basis van competenties een studierichting binnen de belangstellingsgebieden te adviseren die het best aansluit bij de sterktes en de voorkeuren van de leerlingen en die maximale ontplooiingsmogelijkheden biedt zowel in het vervolgonderwijs als op de arbeidsmarkt.
- Het leerlingvolgsysteem kan niet doeltreffend worden ingezet in functie van de loopbaanbegeleiding omdat de gegevens onvoldoende worden aangereikt, zowel naar inhoud als naar frequentie.
- De resultaten in het vervolgonderwijs zijn globaal, zowel in bso als in tso, beter dan in de referentiescholen. Uitschieter in zwakke zin zijn Gezondheids- en welzijnswetenschappen en in sterke zin Techniek-wetenschappen. Maar bij de resultaten van Techniek-wetenschappen hoort een kanttekening omdat de cohorte leerlingen die vanuit de tweede graad van die richting doorstromen naar III,2 zeer klein is. Een van de oorzaken is het onevenwicht tussen twee benaderingen van het studierichtingsprofiel. Aan de ene zijde verwachten de leerplannen een streven naar een vlotte competentiegerichte beheersing en evaluatie van de leerplandoelen met een expliciete aandacht voor de aangereikte heuristieken. Aan de andere zijde focussen de leraren zich vooral op het leerboek versus een goedgekeurd leerplan met een sterke aandacht voor de technische moeilijkheidsgraad. Het is een uitdaging voor de school om hetzelfde niveau te borgen, de validering van de studieprestaties te verhogen, de affiniteit met de gekozen studierichting te verbeteren en de goede resultaten in het vervolgonderwijs te verzekeren door het beschreven onevenwicht te herstellen.
- De school stelt jaarlijks een 'balans op van de studieresultaten' in de school en in het vervolgonderwijs. Hierbij wordt ook verwezen naar referentiebronnen en input- en contextgegevens van de betrokken leerlingen. Het ontbreekt vooralsnog aan een analyse van de verzamelde studieresultaten met het oog op het bijsturen van de schoolloopbaanbegeleiding.
- Leerlingen worden overwegend tewerkgesteld in de sector waarvoor ze hebben gestudeerd of waarvoor ze zijn opgeleid.

¹³ In de tweede graad: Et 14 en 13, in III: Et 14 en 15

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- Er is nog weinig tot geen aansturing en opvolging van de vakgroepen en leraren op vlak van evaluatie, ondanks de oproep op het niveau van de scholengemeenschap om competentiegericht te werken.
- De school heeft geen specifieke visietekst voor haar evaluatiebeleid. Met betrekking tot de evaluatie legt ze hoofdzakelijk organisatorische en procedurele aspecten vast. Ondanks het praktijkgerichte profiel van de school is er geen schoolbrede visie op vlak van de evaluatie van competenties. Leraar- en vakgroepafhankelijk zijn er wel voorbeelden van goede praktijk, maar deze aanpak en inzichten worden niet verspreid naar de andere vakgroepen als basis voor een participatieve visieontwikkeling.
- De schooldocumenten bevatten weinig ondersteunende richtlijnen over de inhoudelijke vormgeving van de evaluatie. De school heeft wel een lijst ontwikkeld met criteria op vlak van eenduidige vraagstelling. Toch legt het beleid de verantwoordelijkheid voor aspecten zoals representativiteit, validiteit, betrouwbaarheid en transparantie hoofdzakelijk bij de leraren. Dit resulteert in verschillen, soms tekorten m.b.t. de evaluatiepraktijk. Sommige vakgroepen moeten nog een lange weg afleggen op vlak van procesevaluatie en een transparante inventarisering van de verworvenheden rond kennis, vaardigheden en attitudes.
- Twee maal per schooljaar worden een aantal algemene attitudes beoordeeld (sociale vaardigheden, lesactiviteiten, orde en stiptheid) voor alle vakken. De vaktitularis maakt hiervan een korte woordelijke samenvatting. Deze evaluatie telt niet mee voor het eindtotaal. De rapporten dagelijks werk en de eindrapporten zijn helder, maar bevatten geen specifieke informatie met betrekking tot vakgebonden competenties en eventuele remediëringsinitiatieven. De competenties zouden verwerkt zitten in de cijfers op het rapport, maar het is weinig transparant hoe dat gebeurt en voor welk deel van de eindscore ze meetellen.
- Over het algemeen verloopt de evaluatie op conventionele wijze. In de toetsen en de proefwerken van sommige vakken wordt zij overwegend kennis- en productgericht ingevuld. De school is overwegend gericht op een toetscultuur waarbij de evaluatiegegevens onvoldoende worden aangewend om het onderwijsleerproces bij te sturen. Er bestaan nochtans relevante initiatieven om resultaten van de evaluatie te gebruiken als uitgangspunt voor het gerichter ondersteunen van het leerproces (bijv. via een 'zelfevaluatie/remediëringsblad' dat gegeven wordt na toetsen), maar de leraren beslissen zelf of ze hiervan gebruik maken of niet. Het gezamenlijk uitwerken van toetsen en proefwerken door parallelleleraren wordt aangemoedigd, maar niet opgelegd. In sommige vakgroepen ligt dit echter moeilijk, waardoor de gelijkwaardigheid van de evaluatie niet kan verzekerd worden.
- Door het grote gewicht van de proefwerken (75%) ten opzichte van het dagelijks werk (25%) in het puntentotaal ligt de nadruk in de school al te sterk op productevaluatie van cognitieve leerplandoelen. Nochtans wordt er bij een aantal vakken gericht gewerkt aan competenties en wordt het leerproces via procesevaluatie ondersteund. Door de verhouding 75/25 kan echter zelfs in dat geval de evaluatie van attitudes en vaardigheden te weinig deel uitmaken van de eindscore. Dit brengt de representativiteit van de evaluatie in gevaar. In III,2 en 3 worden bij de stages en de geïntegreerde proef de competenties vaak wel kwaliteitsvol geëvalueerd. Dit telt dan in belangrijke mate mee bij de einddeliberatie, maar er zijn echter geen duidelijke afspraken op vlak van het gewicht in het eindtotaal.
- De deliberatiepraktijk is op zich prospectief en streeft een aangepaste oriëntering van de leerlingen na. Globaal voldoen de leerlingenresultaten. Er zijn echter een aantal

vakken met, in verhouding tot de andere vakken, lage klasgemiddelden en veel tekorten. Opvallend is ook het groot aantal B-attesten in de tweede graad Techniek-wetenschappen. Deze afwijkende attestering wordt mee verklaard door een te hoge moeilijkheidsgraad van de evaluatie voor de gerekruteerde leerlingen en doordat te weinig rekening wordt gehouden met de procesevaluatie van verworven competenties.

- Er werden op het niveau van de scholengemeenschap deliberatiecriteria uitgewerkt. Deze hadden mee als doel om een soms al te strenge, kennisgerichte deliberatie te milderen. De gehanteerde criteria staan echter expliciet vermeld in het schoolreglement waardoor ze de autonomie van de delibererende klassenraad om tot een eindbeslissing te komen kunnen beknotten. Dit is in strijd met de regelgeving terzake (BVR 2002, art. 5, §1).
- De motivatie van de B- en C-attesten blijft beperkt tot een cijfermatige verantwoording (vakken met tekorten) en een algemene samenvattende standaardzin. Er is geen schriftelijke motivering die alle elementen omvat die hebben geleid tot de beslissing van de delibererende klassenraad (o.a. inhoudelijke analyse van de tekorten en de aangeboden remediëringsinitiatieven), wat nochtans een belangrijke basis is voor de deliberatie en oriëntering. De school overtreedt hiermee de regelgeving (BVR 2002, art. 5, §1,5,8). Uitgestelde beslissingen zijn beperkt tot uitzonderlijke en individuele gevallen. Bij onvoldoende resultaten wordt er gewerkt met een systeem van vakantietaken en waarschuwingen. Hierbij wordt het initiatief wel grotendeels bij de leerling gelegd. Slechte resultaten wordt als bezwarend element meegenomen naar de klassenraad van de hogere klas, maar tellen niet cijfermatig mee.
- De school heeft tot op heden weinig werk gemaakt van een analyse van haar deliberatie-, attesterings- en evaluatiebeleid binnen het kader van een bredere kwaliteitszorg. De school beseft wel het belang van evaluatie in het kader van haar onderwijsproject. Toch bleef de professionalisering op vlak van evalueren (bijv. van competenties) tot nog toe vooral leraargebonden en werden geen globale initiatieven genomen op schoolniveau.

Inbreuken tegen de regelgeving

- De autonomie van de delibererende klassenraad om tot een eindbeslissing te komen vrijwaren conform het besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5, §1.
- De motivering van de B- en C-attesten conform het besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5, §1, §5, §8.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De scholengemeenschap wordt bestuurd door één schoolbestuur. De hoofddoelstellingen zijn de realisatie van een transparant en rationeel studieaanbod in de regio Maaseik-Kinrooi, naast het benutten van samenwerkingsverbanden op heel wat niveaus. Vanaf volgend schooljaar is het pedagogisch structuurplan voltooid: een eerste graad over drie vestigingen verspreid en één bovenbouw, waarvan de 42 studierichtingen in vier belangstellingsgebieden aangeboden worden: Talen en Wetenschappen / Handelswetenschappen / Nijverheid en Techniek / Sociale Wetenschappen en Welzijn.
- Heel wat aspecten van de onderwijsorganisatie worden centraal vanuit de scholengemeenschap aangestuurd: het pedagogisch beleid, logistiek en infrastructuur, boekhouding, aankoopdienst, personeelsdienst, ict, externe relaties, veiligheid en welzijn worden centraal georganiseerd om de professionaliteit te versterken en een grotere continuïteit te waarborgen. Aan het hoofd van iedere vestiging van de eerste graad en van ieder belangstellingsgebied staat een pedagogisch directeur die het gezicht is van die vestiging of dat belangstellingsgebied. Deze directeur is

verantwoordelijk voor de dagelijkse werking van de school, de aanwerving van de personeelsleden voor het eigen belangstellingsgebied en fungeert als belangrijkste interne en externe gesprekspartner.

- Enerzijds biedt deze ondersteuning alle kansen om, over de vestigingen en belangstellingsgebieden heen, tot een 'herkenbare eenheid' te groeien. Anderzijds biedt men de mogelijkheid om via 'eenheid in verscheidenheid' iedere entiteit zijn eigen cultuur te laten bewaren. Maar op de diverse werkvloeren worden uniforme afspraken over de departementen heen momenteel nog te vaak ervaren als het prijsgeven van de eigen identiteit.
- De autonomie van de eerstegraadsscholen baart de directies van vestigingen met bepaalde studierichting/belangstellingsgebieden zorgen omtrent een vlotte doorstroming van leerlingen. Er zijn aanzetten tot contacten met de eerstegraden via een hospiteersysteem, maar op enkele uitzonderingen na wordt zelden of niet samengewerkt met de vakgroepen van die graad.
- Het Instituut Heilig Graf moet nog een weg afleggen om het pedagogisch structuurplan te implementeren in de klaspraktijk. De aangekondigde herschikking van het onderwijsaanbod in belangstellingsgebieden is nog niet door alle personeelsleden aanvaard. Meningsverschillen over de visie en de toekomst van de school hebben gezorgd voor spanningsvelden binnen het lerarenteam enerzijds en tussen de leraren en de schoolleiding anderzijds. Het zijn dergelijke spanningen die de slagkracht aantasten en het beleidsvoerend vermogen ondergraven. De schoolleiding slaagt erin het dagelijks functioneren van de school goed te organiseren, maar het onderwijskundig en strategisch beleid steunen overwegend op vrijblijvendheid en goodwill van de uitvoerders. Er zijn nog geen functioneringsgesprekken om o.a. de gelijkgerichtheid bij te sturen. De leiding legt de verantwoordelijkheid voor de leerplanrealisatie volledig bij de vakgroepen, waardoor de controle en opvolging zeer bescheiden blijven.
- De lokale aansturing, coördinatie en opvolging van de onderwijskundige processen zijn ontoereikend, met o.a. een heterogeen draagvlak als gevolg.
- De school beschikt over de wettelijke participatieorganen. Het beleid biedt voldoende ruimte voor creativiteit en visieontwikkeling binnen de studiegebieden. Een voorbeeld van goede praktijk zijn de acties ter bevordering van de positieve uitstraling van het technisch en het beroepsonderwijs.
- De werkgroep talenbeleid heeft doelstellingen vooropgesteld en deze vertaald in concrete afspraken en ondersteunend materiaal voor zowel leraren als leerlingen. De opvolging van de afspraken en het benutten van het ontwikkelde ondersteuningsmateriaal op de werkvloer kent verschillende snelheden, gaande van totaal niet tot intensief. Deze vaststellingen tonen aan dat een aantal leraren onzorgvuldig omspringen met de 'basiscompetenties voor de leraar secundair onderwijs' rond taal (Besluit van de Vlaamse regering 17/01/2008, o.a. 1.11¹⁴).
- De scholengemeenschap heeft de voorbije jaren heel wat initiatieven genomen op het vlak van de kwaliteitszorg. Dit resulteerde onder meer in een kwaliteitshandboek en in de verwerving van twee erkende kwaliteitslabels. Ook lopen er momenteel een aantal verbetertrajecten, maar daarvoor vertrekt zij niet altijd vanuit een analyse van objectieve outputgegevens.
- Het team van het Heilig Graf heeft werk gemaakt van de meeste werkpunten uit de vorige doorlichting. Toch moet de school nog een hele weg afleggen om de verzamelde gegevens te analyseren en te vertalen in een strategische besluitvorming met het oog op de kwaliteitsbewaking van de processen. Er is nog geen bewuste

¹⁴ 1.11 De twaalf competenties onder 'De leerkracht kan het leer- en ontwikkelingsproces adequaat begeleiden in Standaardnederlands en daarbij rekening houden met en gericht inspelen op de diverse persoonlijke en maatschappelijke taalachtergronden van de leerlingen'.

aandacht voor het reflectief vermogen om in het eigen functioneren sterke en zwakke punten te identificeren.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De consequente toepassing van de regelgeving met betrekking tot de uitgestelde beslissingen.
- Het competentiegerichte karakter van bso-verkoop.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De betrokkenheid en inzet van het personeel.
- De aanzet tot de uitwerking van het talenbeleid.
- De materiële ondersteuning van de leerplanrealisatie.
- De goed functionerende schooladministratie.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De acties ter bevordering van de positieve uitstraling van het technisch en beroepsonderwijs.
- De ruimte voor creativiteit en visieontwikkeling binnen de studiegebieden.
- De aandacht voor de schoolinfrastructuur.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het aansturen en bewaken van de leerplanrealisatie.
- De validiteit van de leerresultaten.
- De gelijkgerichte aandacht voor de competentiegerichtheid in de vakken, vooral in het tso.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De gerichtheid op de doelgroep bij de realisatie van de leerplandoelen.
- De implementatie van de leerbegeleiding vanuit de scholengemeenschap.
- De representativiteit van de evaluatie en de rapportering.
- De competentiegerichte onderbouwing van de loopbaanbegeleiding.
- Het draagvlak voor het talenbeleid.
- De implementatie van activerende werkvormen conform de verwachtingen in de leerplannen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De implementatie van het pedagogisch structuurplan van de scholengemeenschap in de klaspraktijk.
- De aansturing, coördinatie en opvolging van de onderwijskundige processen.
- Het nastreven van een gezamenlijke doelgerichtheid.
- De (verdere) uitwerking van de interne kwaliteitszorg conform het kwaliteitsdecreet.
- De aandacht voor het reflectief vermogen om in het eigen functioneren sterke en zwakke punten te identificeren.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie voor AV fysica en TV Toegepaste fysica in de studierichting Techniek-wetenschappen in de tweede graad, tso.

Wat betreft de regelgeving:

- De motivering van de B- en C-attesten conform het besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5, §1, §5, §8.
- De autonomie van de delibererende klassenraad om tot een eindbeslissing te komen vrijwaren conform het besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5, §1.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

Omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor:

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	AV Fysica	TV Toegepaste fysica

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 april 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jos Vermijl

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Martine Thevissen